

Mișcarea scenică în educația actorilor sovietici

Olga Iakovleva, profesoară la Institutul de artă teatrală „Lunacearski” din Moscova, expune, într-un număr recent al publicației I.T.I., „Premières Mondiales”, sistemul de educație fizică specializată, prin intermediul căruia viitorii actori sovietici își dezvoltă expresivitatea corpului. Acest sistem a fost elaborat pe baza principiilor descoperite de Stanislavski. Metoda actuală, pregătită de profesorii Ivanov și Sișmarova, dezvoltă principiile stanislavskiene, adaptându-le exigențelor teatrului contemporan. Programul, revăzut și întregit în 1960, a devenit obligatoriu în toate școlile superioare de artă teatrală din Uniunea Sovietică. Țelul lui este dezvoltarea însușirilor fizice ale actorului, mai ales a acelor însușiri care îi sînt necesare pe scenă (suplețea, forța, rezistența fizică, îndemînarea, atenția), și nu învățarea mișcărilor izolate. Programul este mereu îmbogățit și amplificat, pentru a evita sistemele bazate pe un număr limitat de mișcări, care nu au alt rezultat decît acela de a fixa cîteva deprinderi. Profesorii sovietici se străduiesc să ajute actorii să-și dezvolte armonios toate însușirile naturale, corectîndu-le eventualele defecte și îndrumîndu-i în așa fel încît ei să capete o multilaterală expresivitate scenică. Sistemul cuprinde două părți: una pregătitoare și una specializată. Partea de pregătire cuprinde: gimnastică de corectare, care are scopul de a îndepărta din ținuta actorului orice deprindere incorectă, exerciții menite să dezvolte armonios și complet ansamblul organismului, exerciții de decontractare, care îl învață pe actor să-și

controleze gradul de contracție a mușchilor și să se relaxeze, și exerciții acrobatică și de rezistență, care se execută cu partener. Partea specializată a programului cuprinde exerciții de minuire a obiectelor, exerciții de port al costumului, lupte, căderi etc.

Ca regulă generală, în timpul procesului de antrenament se acordă atenție deosebită respirației. Profesorii urmăresc să-i obișnuiască pe tinerii actori cu o respirație bine antrenată, în orice poziție a corpului și în orice mișcare. Întreaga muncă de dezvoltare a expresivității corporale a actorului se efectuează sub controlul unui medic specializat.

Teatrul lui Tyrone Guthrie din Minneapolis

În Statele Unite s-a inaugurat recent un nou teatru. Sediul acestui teatru se află la Minneapolis și a fost stabilit aici de producătorii Oliver Rea și Peter Zeisler, împreună cu regizorul Tyrone Guthrie, anume pentru a-și putea desfășura activitatea departe de influențele comerciale nefaste ale teatrului de pe Broadway. Sala teatrului este circulară, cu scena avansînd în mijlocul spectatoriilor în chip de arenă. Arhitectura îndrăzneată a clădirii este realizată de Guthrie, care nu e numai un regizor ingenios, ci și un bun arhitect (el a ocupat funcția de arhitect-șef la Stratford și la Festivalul din Ontario). Particularitatea acestui teatru o constituie repertoriul, care va fi alcătuit exclusiv din clasici, fondatorii teatrului sperînd să poată crea la Minneapolis un centru de cultură teatrală autentică. Deschiderea s-a făcut cu *Hamlet* (protagonist George Grizzard)

și cu *Avarul*. Aceste două spectacole au fost primite cu multă bunăvoință de public, deși erau departe de a reprezenta montări desăvârșite. „Desigur — scrie cronicarul revistei „Time“ — trupa lui Guthrie a luat mai curînd un start curajos decît unul mare. Dacă cu un asemenea *Hamlet* s-ar fi deschis un teatru pe Broadway, acesta ar fi fost obligat să se închidă chiar în simbăta săptămîinii cu pricina, iar farsa lui Molière ar fi rezistat doar puțin mai mult. Să nu uităm că Shakespeare și Molière pot fi extrem de rar văzuți pe Broadway ; aici se află morala și miracolul teatrului din Minneapolis.“

Proiectele lui Georges Wilson, noul director al Teatrului Național Popular

După dezbaterile pasionate stîrnite de demisia lui Vilar, direcția Teatrului Național Popular din Paris a revenit, cum se știe, cunoscutului actor de teatru și film, Georges Wilson. Noul director a făcut revistei „Arts“ unele declarații în legătură cu obligațiile sale : „Știți, eu asigur un interimat — a spus Wilson. Vreau să pregătesc viitorul pentru alți regizori, care vor avea mai puține motive să se teamă de instrumentul pe care li-l voi oferi“.

Se pare că T.N.P.-ul se află în fața unor dificultăți destul de însemnate. Imensa sală Chailloot impune alegerea unor piese de genuri limitate, neîngăduind spectacole cu caracter mai intim. Trupa s-a risipit în ultimele stagiuni, iar condițiile materiale grele în care se desfășoară activitatea teatrului impun prezentarea pripită a unor premiere care nu au fost îndeajuns pregătite. De aceea, Wilson, înainte de a accepta să devină director, a cerut să se respecte cîteva condiții. (Teatrul Național Popular fiind un teatru subvenționat de stat, aceste discuții au avut loc la Ministerul Culturii.) Actorul-director a cerut să nu se prezinte mai mult de trei premiere pe stagiune și să se asigure cel puțin două luni de repetiție pentru fiecare spectacol nou. El a cerut de asemenea ca unul din foaierele teatrului să fie transformat într-o sală experimentală, în care distribuții mici să aibă posibilitatea să familiarizeze publicul cu autori noi și să joace piese care nu se adaptează la scena mare. Wilson își propune, în același timp, să refacă trupa teatrului. Întrebat dacă nu

are de gînd să apeleze la alți oameni de teatru, solicitîndu-le propuneri în legătură cu dezvoltarea ansamblului, directorul a răspuns că îl interesează orice opinie care poate fi de folos teatrului, dar că pentru moment se consideră obligat să debuteze cu un program stabilit de el însuși.

În același timp, fostul director al teatrului, Jean Vilar, joacă rolul principal în piesa lui Robert Bolt, *Thomas More*, culegînd elogii unanime. Demisia îi dă posibilitatea de a lucra în domeniul pe care înainte nu le-a putut aborda din lipsă de timp. El scrie o carte despre arta actorului, învață să mînuiască un aparat portativ de filmat — una din ambițiile lui fiind aceea de a realiza filme — și pregătește un spectacol-recital, de genul denumit în Occident „one-man show“ (spectacol de unul singur), în cadrul căruia va recita fragmente din Corneille, Molière, Saint-Simon, Chamfort, Montesquieu, Voltaire, Diderot, J. Renard. Vilar aplaudă cu entuziasm atitudinea succesurului său și mai ales fermitatea cu care acesta luptă pentru a obține condiții mai bune de muncă în cadrul teatrului. Întemeietorul teatrului a citat chiar, în discuția cu reporterul revistei „Arts“, cuvintele lui Wilson : „Voi supraveghea timp de trei ani amenajarea sălii și a localului ; dacă voi obține condiții mai bune de igienă, indiferent care vor fi rezultatele mele artistice în acest timp, voi considera că am învins“.

Scenă tradițională sau scenă nouă ?

Problemele arhitecturii teatrale preocupă intens, în ultima vreme, pe oamenii de teatru. Un foarte interesant articol cu această temă a publicat, în Buletinul Institutului Internațional de Teatru, „Premières Mondiales“, Peter Moro. Pornind de la premisa că arta spectacolului trăiește o epocă de revoluționare, autorul cercetează perspectivele arhitecturii teatrale. El consideră că sarcinile care se impun constructorilor de teatru sînt deosebit de complexe în timpul nostru, arhitectura teatrală fiind o artă subordonată, la rîndul ei, altei arte. Așadar, sala de spectacol trebuie să îngăduie o cît mai liberă și mai multilaterală desfășurare a fanteziei creatorilor, îngrădind-o cît mai puțin prin rigorile unor planuri fixe. Din acest punct de ve-